

Marek Gumkowski

"Stanisław Brzozowski jako krytyk literatury rosyjskiej", Hermann Bieder, "Pamiętnik Literacki" z. 2 (1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/51, 112

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II` BARTOSZEWICZ Antonina: O głównych terminach i pojęciach w polskiej krytyce literackiej w pierwszej połowie XIX wieku. Warszawa 1973, PWN, ss.216, nrb.3, zł 45.-

Autorka zajmuje się historyczną ewolucją znaczeń najważniejszych terminów literackich funkcjonujących w świadomości krytycznej epoki jako nazwy prądów ideowo-artystycznych bądź jako nazwy systematyzacyjne gatunków prozatorskich lub kategorii stylistycznych. Pierwsza rozprawa traktuje o dziejach terminów "klasycyzm" i "romantyzm"; druga stanowi analizę zmieniających się definicji "romansu" i "powieści" w ich wzajemnych relacjach; w trzeciej autorka bada funkcjonowanie terminu "realizm"; w czwartej i piątej zajmuje się historią kształtowania się pojęcia "powieść realistyczna" oraz "powieść tendencyjna"; końcowy rozdział mówi o funkcji opisu w powieściach omawianego okresu. Podstawę materiałową stanowią wybrane teksty z krytyki i publicystyki literackiej epoki - jako reprezentatywne dla procesu świadomego kształtowania podstaw wiedzy o literaturze.

BP/51/13

M.J.

(II` BIEDER Hermann: Stanisław Brzozowski jako krytyk literatury rosyjskiej. "Pamiętnik Literacki" 1973 z. 2 s. 117-129.

Autor przypomina, że Stanisław Brzozowski znał doskonale i wysoko cenił XIX-wieczną literaturę rosyjską. Jako pisarz ulegał on przede wszystkim wpływowi Dostojewskiego, jego też pisarstwo stawiał wyjątkowo wysoko w swych artykułach krytycznych - inaczej niż Tolstoja, którego nie lubił i nie doceniał. Na stosunek Brzozowskiego do literatury i kultury, a także na jego poglądy filozoficzne wielki wpływ wywarły wzory Bielinskiego, Czernyszewskiego, Hercena, Sołowjowa, Mereżkowskiego i Michajłowskiego.

BP/51/14

M.G.